PÄIVÄSTÄ TOISEEN

Se vähä, mitä voin antaa, on näyttää, että joku hullu täällä maalla paiskii töitä. **LAMPURI SEBASTIAN NURMI MUMMOJEN TOUHUJA, VAARIEN PUUHIA -KIRJASSA**

08.11.13

Aurinko nousee

Helsingissä kello 8.01
ja laskee kello 16.06
Oulussa kello 8.31
ja laskee kello 15.32
Utsjoella kello 9.18
ja laskee kello 14.33

Päivän sana

8.11. Mutta Pietari ja Johannes vastasivat heille: ”Onko Jumalan edessä oikein totella ennemmin teitä kuin Jumalaa?” Ap. t. 4:19
9.11. Kun Jumala käy tuomitsemaan, hän korottaa ja hän alentaa. Minä ylistän iäti Herraa, laulan kiitosta Jaakobin Jumalalle. Ps. 75:8, 10
10.11. Jeesus kääntyi, näki naisen ja sanoi: ”Ole rohkealla mielellä, tyttäreni, uskosi on parantanut sinut.” Siitä hetkestä nainen oli terve. Matt. 9:22

Nimipäiviä

Tänään perjantaina: Aatos
Huomenna lauantaina: Teuvo
Ylihuomenna sunnuntaina: Isänpäivä, Martti

Mietelause

Martti maalle, viitta jäälle, paimenet kylän kululle, kalamiehet kankahalle.
Vanhaa ajantietoa Maaningalta

MERKKIPÄIVIÄ

75-VUOTIAS

Agrologi **Arvo Seppänen** 10.11. Lohja. Lähipiirissä.

50-VUOTIAS
Maataloustyönjohtaja **Seppo Ryynänen** 10.11. Espoo. Ei vastaanottoa.

Lähetä merkkipäiväilmoitus Maaseudun Tulevaisuuteen
Julkaisemme vain päivänsankarin suostumuksella lähetettyjä merkkipäivätietoja. Kirjallisesti lähetettävissä tiedoissa tulee olla merkkipäivän viettäjän nimi, ikä, merkkipäivän ajankohta, titteli, kotipaikka ja lyhyt maininta merkkipäivän vietosta. Kuvaksi käy mustavalko- tai värikuva. Palsta on maksuton. Tiedon tulee olla perillä viisi päivää ennen lehden ilmestymistä. Osoite: Maaseudun Tulevaisuus, ”Merkkipäivät”, PL 440, 00101 Helsinki, tai sähköpostilla *merkkipaivat@maaseuduntulevaisuus.fi*

SANA SUNNUNTAIKSI

Kaikella on määrähetkensä,
aikansa joka asialla taivaan alla.
Aika on syntyä ja aika kuolla.
Saarn. 3: 1-11

Kuolemattomuuden lääke

Kirkon vuodessa nämä syksyn pyhäpäivät pyhäinpäivästä marraskuun loppuun vievät kaikki rajalle, elämän ja kuoleman rajalle. Kun pyhäinpäivänä muistelimme poisnukkuneita läheisiämme, niin ensi sunnuntain sana aivan kuin jatkaa tästä kun se puhuu kristillisestä ylösnousemustoivosta otsikolla ”Kuolemasta elämään”.

Saarnaajan kirja toteaa, miten syntymällä on aikansa ja kuolemalla myös. Näitä rajoja emme voi ohittaa, vaikka kuolemattomuuden kaipuu meissä lujasti elääkin. Huhut kertoivat aikanaan, että kuuluisa Aku Ankan ja muiden ihastuttavien piirroshahmojen luoja Walt Disney antoi syväjäädyttää ruumiinsa siinä uskossa, että hänen sairauteensa keksitään joskus lääke ja hänet voidaan herättää henkiin ja parantaa. Ja monet muut ovat kuulemma toimineet samoin.

Markku Ylinen

Meille annettu elinaika on eri ihmisten kohdalla hyvin eri pituinen. Omassa perhepiirissänikin elämän pituus on vaihdellut kahdesta päivästä lähes 100 vuoteen.

Ja vaikka ihmisten keskimääräinen elinikä on kasvanut, lääkettä kuolemattomuuteen ei ole lääketieteen valtavasta kehityksestä huolimatta keksitty.

Kuolema on vaikea asia. Sitä pelätään, sille nauretaan, joskus vitsaillaankin, mutta useimmiten siitä vaietaan. Se on äärettömän julma asia, koska se vie meiltä tämän maallisen majamme eli ruumiimme.

Tapahtui ihmisen kuolema ja hautaaminen millä tavalla tahansa, siinä on jotain loputtoman toivotonta. Psalmin kirjoittaja tiivisti sen lyhyesti ”eikä häntä enää ole...”

Näin lohdutonta se on, ellei meillä ole kristillistä toivoa. Näiden lohduttomien ajatusten jälkeen Jumalan sana kääntää katseemme pois kuolemasta kuoleman voittajaan. Jeesus on omalla kuolemallaan ja ylösnousemisellaan voittanut kuoleman ja avannut portin iankaikkiseen yhteyteen Jumalan kanssa.

Kuolema ei ole paluuta syväjäädytyksen jälkeen takaisin tähän maailmaan ja entiseen olotilaan, vaan elämään, joka on täydellistä ja jossa ei tarvitse pelätä sairautta eikä kuolemaa.

Kirkkomme katekismus sanoo sen näin: ”Kristukseen uskovalle kuolema on portti tulevaan elämään. Voimme jättäytyä turvallisesti taivaallisen Isämme käsiin, sillä Kristus on jo voittanut kuoleman. Jumalan Poika on jo noussut kuolleista ennen meitä. Mekin saamme uuden, kuolemattoman ruumiin, jonka esikuva on Jeesuksen ylösnousemusruumis. Näin Jumalan alkuperäinen luomistahto toteutuu meissä.”

Mitä tekisit, jos jonakin päivänä lukisit lehdestä, että kuolemattomuuden lääke on keksitty ja sitä jaetaan ilmaiseksi?

Itse asiassa tämä on jo totta ja sitä jaetaan sunnuntaina kirkossa jokaisessa messussa eli ehtoollisjumalanpalveluksessa. Jo varhaisen kirkon ajoista alkaen ehtoollista on kutsuttu kuolemattomuuden lääkkeeksi. Kristuksen veri, kuolemattomuuden lääke, parantaa meitä ja lahjoittaa meille iankaikkisen elämän.

Ehtoollinen ennakoi taivaallista juhla-ateriaa, jolle Kristus kerran kokoaa kaikki omansa. Suuren parantajan vastaanotolle ei tarvitse jonottaa: ”Tulkaa, ottakaa vastaan Kristuksen ruumis. Tulkaa, juokaa kuolemattomuuden lähteestä.”

KIRJAT

Kiistellystä poliitikosta sukeutui valtiomies ja kansakunnan rakentaja

Enimmäkseen keskustataustaiset kirjoittajat tarkastelevat Johannes Virolaista myyttisenä hahmona juuri ilmestyneessä juhlakirjassa.

ERKKI RUOKONEN

Vuonna 1982 Johannes Virolainen oli presidenttiehdokkaana. Vaaleissa hän jäi kolmanneksi Mauno Koiviston ja Harri Holkerin jälkeen.

Valtioneuvos **Johannes Virolaisen** syntymästä tulee tammikuussa 2014 kuluneeksi sata vuotta. Merkkivuoden kunniaksi maalaisliitto-keskustapuolueen puheenjohtajasta ja ministeristä on julkaistu juhlakirja.

Teoksen alussa maalaillaan juhlavaa kertomusta karjalaistaustaisesta vaikuttajasta, joka kohtasi uransa ylä- ja alamäet valtiomiesmäisellä tyyneydellä.

Virolaisen poliittiset ansiot ovat eittämättä merkittävät. Karjalaisevakkojen asutus, peruskoulujärjestelmän ja maakunnallisen yliopistoverkoston synnyttäminen, maaseudun kehittäminen ja maatalouden toimintaedellytyksien puolustaminen olivat kokonaisuuksia, joihin Virolainen jätti jälkensä.

Aikaisemmin puolueessaan intohimoja ja ajoittain suurtakin vastustusta herättänyt Virolainen korotettiin elämänsä loppupuolella kunniapuheenjohtajan asemaan, päivänpolitiikan yläpuolelle.

Kritiikkiä kahtiajaosta

Kaivattua säröä mystifioituun julkikuvaan tuo luku, jossa sosiaalidemokraattiset pitkän linjan vaikuttajat **Lasse Lehtinen** ja **Erkki Liikanen** arvioivat Virolaisen toimintaa.

Demarivaikuttajat päivittelevät keskustan 1970-luvun jakolinjojen järjettömyyttä. Esimerkiksi Etelä-Savon kaksi keskustalaista kansanedustajaa olivat käytännössä kaikista poliittisista kysymyksistä samaa mieltä, mutta jako K- ja V-linjoihin oli järkevän yhteistyön esteenä.

”Tätä jakoa oli mahdoton ulkopuolisen ymmärtää”, Lehtinen ja Liikanen kirjoittavat.

V-linjalla viitattiin Virolaiseen, K-linjalla **Ahti Karjalaiseen**. Taistelevien tohtoreiden verinen valtakamppailu **Urho Kekkosen** perinnöstä tulehdutti keskustapuolueen sisäisen toimintakulttuurin vuosiksi.

Yhteistyökykyinen johtaja

Kritiikin ohella Virolainen saa tunnustusta asenteestaan. Muissa puolueissa arvostettiin yhteistyökykyistä keskustajohtajaa: ”Virolainen halusi keskustella ja suhtautui tasavertaisesti. Sen seurauksena muutamia takalukkoja maatalouspolitiikan suhteen avattiinkin.”

Demarileiristä tulevan tunnustuksen arvoa lisää se, että Virolainen ja keskustapuolue kävivät repivimmät väännöt SDP:n kanssa nimenomaan maatalouspolitiikan saralla.

Erimielisyyksistä huolimatta puolueiden välinen hallitusyhteistyö tuotti merkittäviä tuloksia yhteiskunnan kehittämisessä. Yhteistyöllä padottiin myös radikaalin sosialismin nousua. Virolainen oli maalaisporvari, joka vierasti kokoomusta ja nojasi punamultaan.

Jännitteitä puolueessa

Ylistetty ja arvostettu valtiomies Virolainen oli myös karaistunut poliittinen peluri. Ilman pelisilmää ei kukaan olisi johtanut riitaista puoluetta 16 vuoden ajan – yritettiinhän Virolainen toistuvasti kammeta sivuun vallankahvasta.

Oman lisänsä puolueen sisäisiin jännitteisiin loi Virolaisen vaikea suhde presidentti Kekkoseen.

Jarmo Virmavirran kirjoittamassa luvussa Virolaisen ja Kekkosen vuosikymmeniä kestäneen voimainmittelön kuvataan päättyneen tasapeliin. Ajan kuluessa Virolainen ymmärsi, ettei mahda Kekkoselle mitään.

Kekkonen oli aikansa suvereeni hallitsija, ja halusi sellainen olla. Toisaalta Kekkonenkaan ei lopulta voinut mitään Virolaiselle. Vaikka **Paavo Väyrynen** syrjäytti Virolaisen puheenjohtajan paikalta 1980, iski Virolainen Ahti Karjalaisen kanveesiin puolueen presidenttiehdokasta valittaessa vain vuotta myöhemmin.

Lupsakka karjalainen

Kirjan loppupuolella keskitytään luotaamaan Virolaisen persoonaa. Häntä kuvaillaan lupsakaksi karjalaiseksi, joka oli taitava ihmisten kanssa. Sosiaalinen älykkyys, aloitekyky ja työteliäisyys olivat ominaisuuksia, jotka auttoivat häntä politiikan tyrskyissä. Runsaalla kuvituksella luodaan katsaus poliitikon elämään.

Johannes Virolainen 1914–2000 on oiva teos, jossa valtiomiehen vaiheita, poliittista ajattelua ja uraa käsitellään monipuolisesti. Joidenkin kirjoittajien suhtautuminen on ajoittain miltei ylistävä, joskin se on myös ymmärrettävää. Niin olennainen oli Virolaisen merkitys maalaisliitto-keskustapuolueen selviämiselle rakennemuutos-Suomessa.
Hän oli takuumies laajamittaiselle alue-, sivistys- ja sosiaalipolitiikalle, sekä myös henkilö puolueen nimenvaihdoksen ja yleispuoluesuuntauksen takana.

Toisen puolueen edustajien näkemykset tuovat kirjaan tervettä kriittisyyttä. Virolaisen ura ei ollut ruusuilla tanssimista, vaan sitä sävyttivät valtapoliittiset taistelut.

Teos on hyvin kirjoitettu ja sirpaleisuudestaan huolimatta varsin tasapainoinen kokonaisuus. Kirjaa voi lämpimästi suositella luettavaksi poliittisesta historiasta kiinnostuneille.

JUKKA KOIVULA

Karina Jutila, Matti Simula ja Heikki Vento (toim.): Johannes Virolainen 1914–2000. 271 sivua. Otava.

Valloittavia vaareja

Matti Siitonen, kaikkien tuntema Fredi, kertoo valloittavasti vaarina olemisesta. Siinä ei pelkällä laululla pärjää.

Isoksi nimetty vaari antautuu pikku Vienon komentamana satunäytelmien päähenkilöiksi. Hän on Kapteeni Koukku, Tuhkimo, Prinsessa Ruusunen tai vaikka merenneito jos Vieno niin määrää.

Kaikkiaan yhdeksän vaaria kertoo kuvien kera yhdessäolosta lastenlasten kanssa mukavahenkisessä uutuuskirjassa. Mummoja on päässyt teokseen vaareja enemmän, mutta etenkin vaarien puuhat ja näkemykset ovat kiinnostavia.

Iso-vaari kokee tehtäväkseen opettaa lapsenlapsille hulluutta, naurua, arkihuumoria ja kykyä nähdä asiat toisin. Kaikkein tärkeintä on olla tosissaan läsnä.

Lampuri **Sebastian Nurmi** ottaa lapsenlapset mukaan sinne, missä milloinkin töitä tehdään. ”Se vähä, mitä voin antaa, on näyttää, että joku hullu täällä maalla paiskii töitä.”

Monet kirjan isovanhemmista puuhailevat lastenlasten kanssa omilla vahvuusalueillaan. Laitetaan ruokaa, leivotaan, lapioidaan, nikkaroidaan tai urheillaan.

Pieni kirja kertoo ilman suuria fanfaareja elämää kantavista onnen hetkistä.

TARJA HALLA

Hanna Salomaa, Irina Polón, Marja Tuunanen: Mummojen touhuja, Vaarien puuhia. 143 sivua. Schildts & Söderströms.

Länsi kohtaa idän

Harvoin saa lukea niin sujuvasti sanailtua ja hauskaa esikoiskirjaa kuin **Veera Niemisen** Avioliittosimulaattori. Siinä itäsuomalainen Aino ihastuu länsisuomalaiseen Jussiin ja muuttaa rakkauden huumassa Jussin maatilalle.

Seurauksena on kulttuurien törmäys, joka saa lukijan hytkymään naurusta.

Simpeleeltä kotoisin olevan Niemisen eteläkarjalainen murre soljuu aidon tuntuisesti Ainon suussa.

Jussi puolestaan edustaa vähäpuheisia länsisuomalaisia neljän miehen perheessä, johon kuuluvat isä, setä ja pikkuveli. Nieminen kuvaa ihmistyyppejä ihanan hersyvästi ja samalla armeliaasti ymmärtäen.

Ainon haaste on rakkauden voimalla päästä Jussin perheen tiukkaan piiriin, jossa setämies saa hepulin, jos astiat ovat eri järjestyksessä koneessa, ja pikkuveli pitää salamajaa vanhassa navetassa.

Maatilan arki avautuu kirjassa elämän makuisena ja vähän rujonakin.

Vaikka kyse on rakkaustarinasta, suosittelen kirjaa myös isänpäiväpakettiin. Naisnäkökulma ei tee pahaa isäntämiehellekään.

RIITTA MUSTONEN

Veera Nieminen: Avioliittosimulaattori. 267 sivua. Tammi.

Ajankohtainen Charlie Chaplin

Aikansa kuuluisimmaksi ihmiseksi luonnehdittu **Charles Chaplin** (1889–1977) ei syntynyt kultalusikka suussa, mutta teatteri tuli tutuksi alusta pitäen. Isä oli alkoholisoitunut koomikko ja äiti varieteetaiteilija, joka menetti äänensä alle 30-vuotiaana.

On kerrottu, että juuri äidin kohtalokas äänen menetys on avain Chaplinin tuotantoon. Pieni Charles näki, kun äiti yritti epätoivoisesti jatkaa laulua. Yleisö tulkitsi kauhun hetket esitykseen kuuluvaksi ja räjähti nauruun. Chaplin oivalsi että tragedia on toisesta näkökulmasta komedia.

Peter von Baghin teos ei ole elämäkerta, vaan laaja katsaus Chaplinin tuotantoon. Elämänvaiheitakin sivutaan, mutta tärkeintä ovat elokuvat. Niitä tarkastellaan yksitellen. Chaplin varioi lapsuutensa köyhyyttä ja traumoja läpi vuosikymmenten.

Moni katsoja on seurannut vain koomista kohellusta. Peter von Bagh nostaa esiin teosten vivahteet, monimerkityksellisyyden ja kerroksisuuden. Hän ohjaa tarkentamaan katseen Chaplinin yhteiskuntakritiikkiin ja luokkaerojen nerokkaaseen kuvaukseen.

Myös lavastukset ansaitsevat erityishuomion. Chaplin mietti tarkasti jokaisen yksityiskohdan. Hän osallistui itse jokaiseen työvaiheeseen. Suuria tähtiä, kuten Marlon Brandoa, ärsytti, kun Chaplin näytteli malliksi eteen.

Viime vuosisadan ohjaajista Chaplin on yhä kaikkein ajankohtaisin, von Bagh arvioi. Chaplin on löytänyt ja kyennyt näyttämään ihmisestä olennaisuuksia. Hän on tehnyt taiteestaan kuolematonta.

Teosta lukiessa herääkin halu katsoa uudelleen näitä elokuvia tarkkaillen mistä kokonaisvaikutelma syntyy ja miten Chaplin saa elokuvan toimimaan monella tasolla. Jo lapsi nauttii kömpelyyden ja onnettomien sattumien pintatasosta. Vaativa katsoja löytää satiirien syvällisen moni-ilmeisyyden.

Runsaasti kuvitetussa kirjassa on myös sitaatteja aikalaisten arvioista. Ne vievät lukijan – ja katsojan – alkuperäiskokemuksen äärelle. Katsojalle tämä teos on mainio oheislukemisto.

ANELMA JÄRVENPÄÄ-SUMMANEN

Peter von Bagh: Chaplin. 496 sivua. Like.

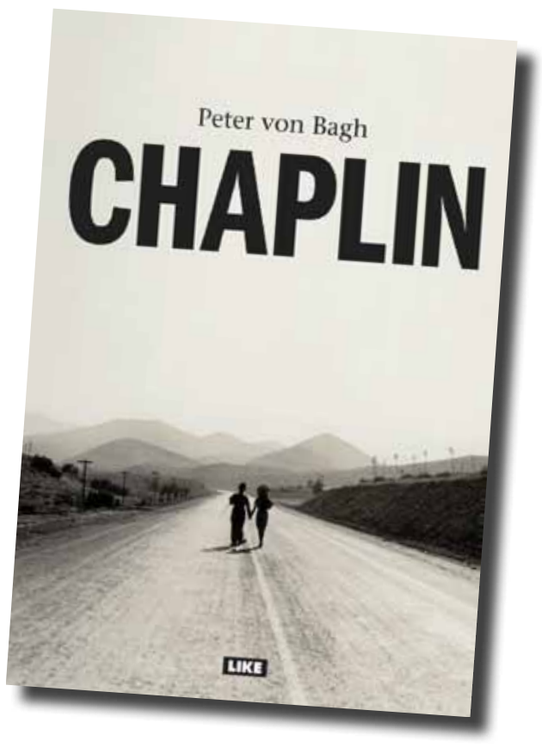

Opettajainhuone

Oppilaitten koulukokemuksista on kirjoitettu paljon. Onhan jokainen meistä ollut oppilaana, harvempi opettajana. **Annika Luther** (s. 1958) näyttää eloisasti opettajien näkökulmaa. Hän on opettaja, koulutukseltaan biologi, ja lisäksi kahdeksan lapsen äiti, joten kokemusta riittää.

Kirja kertoo suomenruotsalaisen Diktoniuskoulun lukuvuodesta. Yläasteen ja lukion opettajista osa on eläkeiän kynnyksellä, osa aloittelee uraansa. Uusi rehtori sähköistää tunnelmaa.

Keskeinen hallintoväline on vanhemmillekin tutuksi tullut Wilma. Hitaasti käynnistyvä ohjelma koettelee opettajien kärsivällisyyttä. Älytaulut on romutettu, niiden tuleva käyttö on penkinpainajaisriehan materiaalina.

Luther kuvaa huumorilla höystäen opettajien kiistat, haasteelliset oppilaat ja opetustilanteet. Välillä opettajainhuoneessa sinkoilevat myrkkynuolet, välillä kannetaan yhteistä huolta eristäytyvästä oppilaasta. Murheellinen tapahtumasarja katkaisee rutiinit.

Sekin havainnollistuu, mitä opettaja voi ja uskaltaa tehdä ongelmaista oppilasta auttaakseen.

Väärinymmärrys voi tehdä syntipukiksi ja lyödä sympaattiseen opettajaan lähtemättömän leiman.

Kerronta etenee koko koulua tarkkailevan katseen alla. Perheellisen kieltenopettaja Toven ja matikanopettajan sijaiseksi tulleen Freddun suhde nousee tarinan raamiksi. Lähikuvaksi tarkentuu myös kuolleen siskonsa lasten sijaisäidiksi ryhtynyt Jenny. Luotettava ja avulias sinkku Magdalena saa niin ikään syvyyttä.

Kiitettyjä nuortenromaaneita kirjoittanut Annika Luther soveltaa pirteää ja kirpeää huumoria ensimmäiseen aikuistenromaaniinsa. Vaikka kevätlukukausi sujuu enimmäkseen totutuissa uomissa ja loppupuoli menettää siten jännitettään, Opettajainhuoneen maailmaan kurkistaa mielikseen.

ANELMA JÄRVENPÄÄ-SUMMANEN

Annika Luther: Opettajainhuone. 308 sivua. Teos & Schildts & Söderströms.